Paula Lindell, vesiasiain päällikkö,
Suomen Vesilaitosyhdistys ry
6.4.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle lannoitelaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi HE 32/2022 vp

Vesilaitosyhdistys (VVY) on vesihuoltolaitosten toimialajärjestö. Jäseninämme on noin 300 vesihuoltolaitosta kattaen noin 90 % maamme vesihuollosta. Järjestetty vesihuolto kattaa tällä hetkellä talousveden osalta yli 90 % ja jätevesien johtamisen ja käsittelyn osalta yli 80 % Suomen väestöstä.

Vesilaitosyhdistys kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto ja toteaa asiasta seuraavaa.

Vesilaitosyhdistys pitää lakimuutosta yleisesti kannatettavana. Yhdistys haluaa korostaa, että lakimuutoksen ja siihen liittyvien asetusten viimeistelyssä tulee varmistaa kierrätyslannoitevalmisteiden käytön nykyistä tehokkaamman hyödyntämisen mahdollisuudet. Kierrätyslannoitevalmisteet tukevat niin kansallista lannoitevalmisteisiin liittyvää huoltovarmuutta kuin kiertotalouden toteutumista ja esimerkiksi tulevaisuudessa sekoitevelvoitteen kautta kierrätysravinteiden nykyistä tehokkaampi hyödyntäminen voitaisiin varmistaa.

Vesilaitosyhdistys toteaa edelleen, että orgaanisille kierrätyslannoitevalmisteille rakennettu LARA-laatujärjestelmä on kerännyt piirissään olevien kierrätyslannoitevalmisteiden haitta-ainetietoa ja todennut valmisteiden olevan laadultaan hyviä.

Vesilaitosyhdistys esittää, että lakimuutoksen yhteydessä ainesosaluetteloon tulisi byrokratian vähentämiseksi siirtää suoraan nykyisen lainsäädännön mukaiset jakeet. Tällä toimenpiteellä varmistetaan markkinoiden häiriötön toiminta ja voidaan sujuvasti jatkaa pitkään käytettyjen sekä tunnettujen jakeiden hyödyntämistä. Toimenpide tukee vahvasti myös lannoitevalmisteisiin liittyvää huoltovarmuutta ja varmistaa ravinteiden keskeyttämättömän saannin.

6 § Fosforin käyttö

Vesienhoidon tehostamisohjelman tavoitteet ovat tärkeitä ja sääntely vesien hyvän ekologisen sääntelyn saavuttamiseksi järkevää. Vesilaitosyhdistys katsoo, että vesistövaikutuksia tarkasteltaessa ja niihin pohjautuvaa sääntelyä rakennettaessa tulee ottaa huomioon lannoitevalmisteiden

todelliset vesistövaikutukset. Erityisesti kompostipohjaiset maanparannusaineet parantavat maaperän rakennetta samalla vähentäen eroosiota ja täten estävät ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin. Tämän tyyppisten lannoitevalmisteiden käyttö tukee myös lannoitevalmistelain yleistä tavoitetta parantaa maan fysikaalisten ominaisuuksien ylläpitoa ja parantaa niitä.

Vesilaitosyhdistys nostaa edelleen esiin, että erityisesti fosforin käytön suhteen lainsäädännön sitovien raja-arvojen tulee perustua todellisiin liukoisen fosforin osuuksiin, ei kokonaisfosforiin tai tutkimustietoon verraten liian suuren prosentuaalisen liukoisen fosforin osuuteen. Liukoisen kasville käyttökelpoisen fosforin osuus tulee perustua tutkittuun tietoon, kuten monivuotisessa Luonnonvarakeskuksen koordinoimassa PProduct hankkeessa koottuun tietoon. https://jukuri.luke.fi/handle/10024/546262.

Erityisesti kasvualustojen, joiden raaka-aineena käytetään mädätettyä tai kompostoitua puhdistamolietettä, kokonaisfosforimäärä ei sovellu fosforin kasveille käyttökelpoisuuden arviointiin. Tulisikin huomioida, että maatalous ja viherrakentaminen ovat luonteeltaan hyvin erityyppisiä toimintoja ja niissä käytetyt lannoitevalmisteet erilaisia. Tästä johtuen sääntely ei voi tasapuolisuuden vuoksi olla molemmissa yhtenevää. Tämän lisäksi käyttötapa on erilainen ja sitä ei voi täysin rinnastaa maatalouteen. Viherrakentamisen osalta fosforirajat tulisikin määrittää maatalouskäytöstä erillisenä ja tähän käyttöön soveltuvilla periaatteilla. Myös eri lannoitevalmisteiden toisistaan poikkeavat ominaisuudet tulee ottaa tasapuolisesti huomioon.

7 § Lannoitevalmisteiden tuotevaatimukset, 8 § Ainesosaluettelo

Vesilaitosyhdistys toteaa, että uusien valmistejakeiden käytön sujuva lainsäädännöllinen mahdollistaminen on kannatettavaa. Uusien tuotteiden käytön edistämisen lisäksi lannoitevalmisteiden saatavuuteen liittyvän huoltovarmuuden sekä kiertotalouden toteutumisen varmistamiseksi tulee huolehtia siitä, että myös nykyisille kierrätyslannoitevalmisteille säilyy sääntelyn kautta käyttökohteet.

Vesilaitosyhdistys nostaa esiin, että luovuttaessa tyyppinimirakenteesta ja siirryttäessä ainesosaluetteloon, tulee varmistaa, että uusi sääntely mahdollistaa myös kierrätyslannoitevalmisteiden edelleen hyödyntämisen. Vesilaitosyhdistys edelleen korostaa, että ainesosaluetteloon tulisi byrokratian vähentämiseksi siirtää suoraan nykyisen lainsäädännön mukaiset jakeet.

Vesilaitosyhdistys haluaa tuoda esiin, että sitovaa lainsäädäntöä ja raja-arvoja määritettäessä tulee olla tarkka tieteellinen ja vertaisarvioitu ymmärrys siitä, mikä on hyväksyttävä riskitaso ja tarvittaessa toteutettava lisätutkimuksia ainesosien todellisista vaikutuksista.

On tärkeää, että lainsäädäntö on mahdollistava ja tarpeettoman tiukat raja-arvot eivät edistä kierrätyslannoitevalmisteiden hyödyntämistä.

9 § Merkintävaatimukset

Vesilaitosyhdistys nostaa esiin, että merkintävaatimusten osalta esimerkiksi fosforin alkuainemäärän sijaan kuvaavampi tieto olisi liukoisen fosforin todellinen määrä tuotteessa ja tämä tulisi ottaa huomioon merkintävaatimuksia määritettäessä.

49 § Siirtymäaika

Vesilaitosyhdistys pitää riittävää siirtymäaikaa tärkeänä ja esittää, että siirtymäajan olisi hyvä olla pidempi kuin valmistuksen osalta ehdotettu 31.12.2023. Vesilaitosyhdistys katsoo, että ottaen huomioon mahdolliset toimijoiden investointi- ja muutostarpeet, käsittelyn siirtymäaikaa tulisi pidentää 31.12.2025 asti. Tämän lisäksi Vesilaistoyhdistys toteaa, että kansallisten lannoitevalmisteiden markkinoille saattamista tulisi jatkaa ehdotetun 31.12.2024 sijasta 31.12.2026 asti.

Osmo Seppälä
toimitusjohtaja
Suomen Vesilaitosyhdistys ry

Paula Lindell
vesiasiain päällikkö
Suomen Vesilaitosyhdistys ry